

ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ЗІ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Кірейцева Г.В.¹, Хоменко С.В.¹, Устименко В.І.², Андреева О.Ю.², Палій О.В.¹

¹Державний університет «Житомирська політехніка»

вул. Чуднівська, 103, 10005, м. Житомир

²Поліський національний університет

бульв. Старий, 7, 10002, м. Житомир

gef_kgv@ztu.edu.ua, org_hsv@gmail.com, ke_uvi@ztu.edu.ua,

andreeva-lena15@ukr.net, asp_pov@student.ztu.edu.ua

У статті визначено необхідність переходу до циркулярної економіки на принципах стійкого розвитку, а також окреслені основні переваги впровадження екологічної культури та відповідальності в умовах циркулярної економіки. Сьогодні, як звітність зі стійкого розвитку, так і звітність з корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) мають високий рівень популярності серед бізнесу, але з акцентами на різні аспекти. Звітність зі стійкого розвитку зосереджується на екологічній стійкості та інтеграції з фінансовими показниками, тоді як КСВ має сильніші зв'язки з корпоративною етикою, впливом на спільноту та внутрішньою культурою компаній. Обидва підходи важливі для сучасних компаній, що прагнуть відповідати зростаючим очікуванням споживачів. Сучасні споживачі та інвестори все більше цікавляться екологічними та соціальними аспектами діяльності підприємств. Саме стійка звітність дозволяє підприємствам краще ідентифікувати та управляти екологічними ризиками та можливостями, що підвищує їх загальну ефективність та стійкість. Встановлено, що Звіт зі стійкого розвитку охоплює ширший спектр тем, включаючи екологічну, соціальну та економічну стійкість. Він зосереджений на довгострокових цілях та впливі діяльності підприємства на стійкість розвитку. Саме Звіт зі стійкого розвитку може бути спрямований на більш специфічну аудиторію, яка включає інвесторів, регуляторів, суспільство та інших учасників ринку, які зацікавлені в довгостроковій стійкості та економічній ефективності компанії. На основі аналізу даних встановлено зростаючу тенденцію усвідомлення та інтеграції стійкого розвитку в українському бізнесі, а також збільшення кількості компаній, які публікують звіти у цій сфері. Так, українські підприємства реалізують значну кількість ініціатив і проєктів з корпоративної соціальної та екологічної відповідальності, які роблять посильний внесок у реалізацію цілей стійкого розвитку. Встановлено, що переважна їх частина спрямовується на вирішення соціальних проблем громад, в яких працює бізнес, і переважно, це ініціативи локального характеру. Також, дослідження свідчать про зростання усвідомлення та застосування екологічних ініціатив серед українських компаній. Але, відсутність більш конкретної співставної інформації не дозволяє провести прозорий аналіз екологічної діяльності компаній. Запропоновані інструменти, які можуть допомогти українським компаніям підвищити рівень прозорості та довіри до їх звітності зі стійкого розвитку. Саме прозорість таких звітів має допомагати бізнесу вигравати довіру інвесторів та споживачів. *Ключові слова:* циркулярна економіка, цілі стійкого розвитку, нефінансова звітність, екологічна безпека, нормування, декарбонізація, екоменеджмент.

Enterprise sustainability reporting as a tool for developing environmental responsibility. Kireitseva H., Khomenko S., Ustyomenko V., Andreieva O., Paliy O.

The article identifies the need for transition to a circular economy based on the principles of sustainable development and outlines the main advantages of introducing environmental culture and responsibility in a circular economy. Today, both sustainability reporting and corporate social responsibility (CSR) reporting are very popular among businesses, but with different emphases on different aspects. Sustainability reporting focuses on environmental sustainability and integration with financial performance, while CSR has stronger links to corporate ethics, community impact and internal company culture. Both approaches are important for modern companies seeking to meet growing consumer expectations. Consumers and investors are increasingly interested in the environmental and social aspects of businesses. Sustainable reporting allows companies to better identify and manage environmental risks and opportunities, which increases their overall efficiency and sustainability. It is established that the Sustainability Report covers a wider range of topics, including environmental, social and economic sustainability. It focuses on long-term goals and the impact of the company's activities on sustainability. It is the Sustainability Report that can be targeted at a more specific audience, including investors, regulators, society and other market participants interested in the long-term sustainability and economic performance of the company. Based on the data analysis, we have identified a growing trend of awareness and integration of sustainable development in Ukrainian business, as well as an increase in the number of companies that publish reports in this area. Thus, Ukrainian enterprises are implementing a significant number of corporate social and environmental responsibility initiatives and projects that make a significant contribution to the implementation of sustainable development goals. It has been established that the vast majority of them are aimed at solving social problems of the communities in which the business operates, and these are mainly local initiatives. The research also shows an increase in the awareness and application of environmental initiatives among Ukrainian companies. However, the lack of more specific and comparable information does not allow for a transparent analysis of companies' environmental performance. The article proposes tools that can help Ukrainian companies increase the level of transparency and credibility of their sustainability reporting. It is the transparency of such reports that should help businesses win the trust of investors and consumers. *Key words:* circular economy, sustainable development goals, sustainability reporting, environmental safety, regulation, decarbonization, environmental management.

Постановка проблеми. В умовах нестабільності, динамічності, конкуренції на світовому та внутрішньому ринках, інтеграції до Європейського Союзу та враховуючи сучасну екологічну ситуацію підприємствам необхідно постійно вдосконалювати свою роботу та впроваджувати заходи для зменшення свого впливу на довкілля. Світова спільнота все більше усвідомлює необхідність дій щодо зміни клімату. На світовому ринку у 2022 році кількість компаній, які частково вимірюють та звітують про викиди парникових газів, зросла на 19% в порівнянні з 2021 року (з 34% до 53%). Також, більше респондентів вказали, що встановили цілі зменшення викидів парникових газів – зростання на 12% порівняно з кількістю компаній у 2021 року (з 23% до 35%) [1]. Загальновідомо, що Україна взяла на себе зобов'язання щодо Паризької угоди і має цілі зменшення викидів. Український бізнес, імовірно, відіграє роль у досягненні цих цілей, але інформації про відсоток компаній, які взяли на себе зобов'язання зменшувати свої викиди CO₂ та інших парникових газів, відсутня.

Сучасні споживачі та інвестори все більше цікавляться екологічними та соціальними аспектами діяльності підприємств. Звітність у сфері стійкого розвитку є важливою частиною соціальної відповідальності бізнесу, демонструючи зобов'язання компаній до підтримки здоров'я спільноти та навколишнього природного середовища. Саме стійка звітність дозволяє підприємствам краще ідентифікувати та управляти екологічними ризиками та можливостями, що підвищує їх загальну ефективність та стійкість. Сьогодні інвестори все більше орієнтуються на ESG-фактори (екологічні, соціальні та управлінські критерії) у своїх інвестиційних рішеннях. Згідно з Global Sustainable Investment Alliance [2], у 2020 році глобальні стійкі інвестиції досягли понад 35 трлн. доларів США, що становить близько 36% усіх управляючих активів у п'яти великих регіонах світу.

Також слід зазначити, що у всьому світі посилюються регуляторні вимоги щодо сталості. Звітність допомагає компаніям демонструвати відповідність цим вимогам. Стійка звітність може поліпшити корпоративну репутацію та бренд, що є важливим фактором для залучення нових клієнтів і збереження вірності існуючих, також надати компаніям конкурентні переваги, особливо в індустріях, де екологічна стійкість є критичною. За даними Глобального звіту про корпоративну соціальну відповідальність (2018) 70% покупців в Україні готові платити більше за продукцію тих компаній, які проявляють соціальну відповідальність щодо суспільства та навколишнього середовища [3].

Таким чином, звітність підприємств зі стійкого розвитку є важливим інструментом, який може сприяти розвитку екологічної відповідальності бізнесу та переходу до зеленої, циркулярної економіки.

Актуальність дослідження. В наш час все більшої актуальності набувають відносини суспільства

та довкілля, а особливо їх гармонізація, яка можлива за умови розвитку екологічної свідомості, екологічного виховання та дбайливого ставлення до навколишнього природного середовища. Екологічна свідомість та виховання формують екологічну відповідальність, яка сприяє вирішенню важливих екологічних проблем сьогодення. Саме екологічна відповідальність є складовою соціальної відповідальності підприємств та організацій. Сьогодні, як звітність зі стійкого розвитку, так і звітність з корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) мають високий рівень популярності серед бізнесу, але з акцентами на різні аспекти. Звітність зі стійкого розвитку зосереджується на екологічній стійкості та інтеграції з фінансовими показниками, тоді як КСВ має сильніші зв'язки з корпоративною етикою, впливом на спільноту та внутрішньою культурою компаній. Обидва підходи важливі для сучасних компаній, що прагнуть відповідати зростаючим очікуванням споживачів.

Але, якщо порівнювати світові тренди, то майже всі компанії зі списку 250 найбільших у світі (G250) звітують про сталість. У 2022 році рівень звітності серед G250 залишився на рівні 96%, як і у 2020 році. Інтегрована звітність, яка поєднує фінансові та нефінансові дані в одному щорічному звіті, набула поширення: 55% компаній N100 на Близькому Сході та 30% компаній N100 в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні використовують цей підхід (рис. 1). Використання стандартів GRI: GRI (Global Reporting Initiative) залишається найбільш домінуючим стандартом у світі, прийнятим 68% компаній N100 та 78% G250, особливо в США [4].

Встановлено, що звіт зі стійкого розвитку охоплює ширший спектр тем, включаючи екологічну, соціальну та економічну стійкість. Він зосереджений на довгострокових цілях та впливі діяльності підприємства на стійкість розвитку. Саме Звіт зі стійкого розвитку може бути спрямований на більш специфічну аудиторію, яка включає інвесторів, регуляторів, суспільство та інших учасників ринку, які зацікавлені в довгостроковій стійкості та економічній ефективності компанії.

Отже, звітність підприємств зі стійкого розвитку сприятиме розвитку екологічної відповідальності бізнесу в Україні в наступних напрямках: формування у бізнес-спільноті розуміння важливості екологічної відповідальності, тобто поширенню екологічних знань та цінностей, впровадження екологічно чистих технологій та виробництв, а також дозволить компаніям відстежувати свої екологічні показники та оцінювати ефективність заходів, які вони впроваджують для зменшення свого впливу на навколишнє природне середовище.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування екологічної відповідальності суспільства у своїх працях піднімали З. Абдуллаєв, Т.С. Вайда, Н.П. Єфіменко, О.С. Лазоренко,

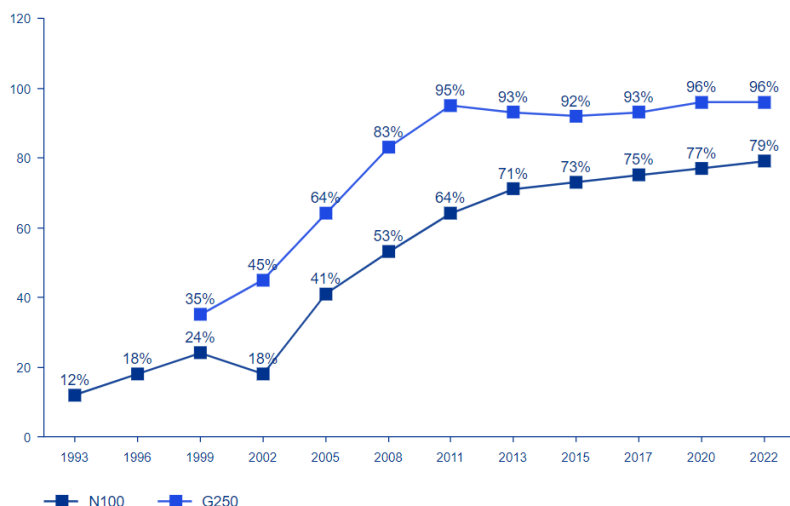

Рис. 1. Глобальні показники звітності зі стійкого розвитку (1993–2022) [4]

Г.С. Лозко, Л.Б. Лук'янова, Н.А. Негруца, Н.Ю. Олійник, В.А. Петрицький, Г.Ф. Пономарьова та інші. Згадані автори приділяли увагу розкриттю змісту, завдань, форм і методів формування екологічної культури.

Про необхідність відображення екологічної інформації у звітності підприємств у свої працях зазначають такі вчені, як: Н.І. Беренда, А.І. Белоусов, В.М. Жук, Т.О. Кірсанова, Л.І. Максимів, О.А. Петрик, Н.В. Святохо, Р. Грей, Т.А. Дьоміна, Ю.А. Константінов, М.Р. Метьюс, М.А. Моторін, В. Стелман та інші [5].

Присвячують свої праці соціальній відповідальності та екологічним аспектам діяльності підприємств такі вчені як: О. Гусєва, Н. Марценюк [6], Л. Бобко, О. Гришнова [7]. У працях вчених Н. Ільченко [8], Н. Лоханової [9], М. Корягіна, Р. Костирка [10], Р. Кузіної [11] в загальному вигляді розкрито підходи до доцільності застосування інтегрованої звітності на підприємстві.

Аналізуючи останні дослідження варто відмітити, що практики корпоративної відповідальності встають все більш важливими та популярними не тільки в світі, а й в Україні, проте додаткового вивчення ще потребують ряд питань пов'язаних із запровадженням практики звітування зі стійкого розвитку.

Виклад основного матеріалу. В умовах запровадження глобальних Цілей стійкого розвитку ООН та на виконання вимог нової європейської Директиви про Корпоративний стійкий розвиток, звітність зі стійкого розвитку постає ключовим джерелом інформації для стейкхолдерів та інвесторів, а підготовка звіту про стійкий розвиток стане обов'язковою умовою для великих компаній. Підприємства, які дотримуються принципів корпоративної відповідальності та турбуються про екологічні наслідки своєї роботи мають конкурентні переваги та покращують свій імідж серед стейкхолдерів. У 2019 році Президент України своїм наказом підтримав досягнення цілей

стійкого розвитку та результатів їх адаптації з урахуванням специфіки розвитку України, викладених у Національній доповіді «Цілі стійкого розвитку: Україна» [12]. На державному рівні Цілі стійкого розвитку закріплено у якості орієнтирів для екологізації економіки. Дотримання цілей стійкого розвитку має стати добровільним зобов'язанням підприємств діяти екологічно, не лише дбати про визначене нормами закону зменшення екологічного навантаження на довкілля, а й сприяти відновленню природних об'єктів, що постраждали внаслідок антропогенного й технологічного навантаження на довкілля.

Важливим кроком на шляху до досягнення цілей стійкого розвитку є екологізація підприємств, а саме, перехід до циркулярної економіки, що спрямована на мінімізацію негативного впливу на навколишнє середовище та вичерпання природних ресурсів. В європейській країнах циркулярна економіка стає все більш популярною, розроблюються та впроваджуються власні національні стратегії циркулярної економіки. Саме успішні практики європейських країн та окремих підприємств можуть стати орієнтиром для розвитку програм екологічної відповідальності, циркулярного виробництва в Україні [13]. Впровадження принципів циркулярної економіки передбачає впровадження екологічних інновацій на підприємстві [14], що потребує значних інвестицій, а обмеженість фінансових можливостей обумовлює необхідність пошуку нових інструментів та методів організації інвестицій у стійкий розвиток.

Сформувати у бізнес-спільноті розуміння важливості переходу до зеленої, циркулярної економіки можна шляхом проведення екологічної освіти та виховання, запровадження екологічного законодавства та контролю за його виконанням, а також пропаганди екологічних знань та цінностей. Впровадження екологічно чистих технологій та виробництв дозволить бізнесу зменшити свій негативний вплив на навколишнє середовище та підвищити свою конку-

рентоспроможність. Розвиток екологічної культури та екологічної відповідальності бізнесу в умовах зеленої, циркулярної економіки має ряд переваг для бізнесу, суспільства та навколишнього природного середовища (рис. 2). Дотримання принципів «зеленого» підходу до ведення бізнесу дозволить: зменшити викиди вуглецю та відходів, покращити процеси їх утилізації або переробки, економити ресурси та оптимізувати виробничі процеси, покращити сприйняття компанії серед споживачів і партнерів, підвищити інтерес інвесторів до компаній з високими показниками стійкості, розвивати нові технології і підходи, а також підвищити якість життя громади та сприяти соціальному розвитку. Ці переваги відображають багатогранний вплив екологічної відповідальності на бізнес, суспільство та довкілля.

Інституційні засади формування та впровадження екологічної відповідальності підприємств в Україні визначені національним і міжнародним законодавством, що спрямовані на зменшення негативного впливу господарської діяльності на навколишнє природне середовище для забезпечення стійкого розвитку [15]. За визначенням Глобальної ініціативи зі звітності (GRI – Global Reporting Initiative) термін «звітність зі стійкого розвитку» означає звітність, яка охоплює одночасно економічні, екологічні та соціальні аспекти діяльності організації. Відповідно до нової європейської Директиви про Корпоративний стійкий розвиток (CSRD – Corporate Sustainability Report Directive) підготовка звіту про стійкий розвиток є обов'язковою для великих компаній [16]. Ця Директива є частиною Європейського зеленого курсу, метою якого є здійснення зеленого переходу в Європейському Союзі до 2050 року. Це

Директива, яку держави-члени повинні перенести в національне законодавство та яка визначає впровадження обов'язкових європейських стандартів звітності, так званих Стандартів звітності зі стійкого розвитку до 30 червня 2023 або 2024 року. Директива також вимагає від компаній «розкривати свої плани щодо забезпечення відповідності їх бізнес-моделі та стратегії переходу до сталої економіки та цілям обмеження глобального потепління до 1,5°C, відповідно до Паризької угоди та досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року» [17].

Враховуючи бажання та курс України стати членом Європейського Союзу, українським підприємствам варто вже сьогодні розпочинати роботу по впровадженню звітності по цілям стійкого розвитку. Українські компанії, які активно розвивають програми стійкого розвитку та публікують звіти з цих питань, включають як великі європейські та американські компанії, так і місцеві підприємства. Останніми роками великий бізнес в Україні все активніше впроваджує принципи ESG (екологічна, соціальна та управлінська стійкість), розробляючи нефінансові звіти, які привертають увагу інвесторів.

Програми сталого розвитку в Україні ще не набули такої поширеності, як у деяких інших країнах. Втім, деякі компанії вже почали публікувати нефінансові звіти, що відображають їхні зусилля у сфері сталого розвитку. Це стосується як підрозділів великих міжнародних компаній, так і публічних компаній, які стежать за інноваціями [18].

Ці дані свідчать про зростаючу тенденцію усвідомлення та інтеграції стійкого розвитку в українському бізнесі, а також про збільшення кількості компаній, які публікують звіти у цій сфері.

Рис. 2. Основні переваги впровадження екологічної культури та відповідальності в умовах циркулярної економіки

Джерело: розроблено авторами.

Звіт зі стійкого розвитку є важливим інструментом для оцінки ефективності діяльності компанії в сфері стійкого розвитку. Цей документ дозволяє компанії відстежувати свій прогрес у досягненні цілей стійкого розвитку та визначати нові напрямки для розвитку. Дослідження показали, що компанії, які публікують звіти зі стійкого розвитку, мають тенденцію до кращих фінансових результатів, ніж ті, хто цього не робить. Інвестори все більше звертають увагу на сталість, і звіти зі стійкого розвитку можуть допомогти організаціям:

- залучити інвестиції від інвесторів, які шукають компанії, які діють соціально та екологічно відповідально;
- покращити свою репутацію та залучити нових клієнтів та партнерів;
- підвищити обізнаність про сталість серед співробітників і сприяти розвитку корпоративної культури.

Прозорість компанії збільшує її репутацію. Оприлюднення інформації важлива не тільки для інвесторів, а і для споживачів та працівників компанії. Саме тому оприлюднення екологічної інформації

в системі корпоративного управління, постійне оновлення такої інформації, доступ для багатьох груп стейкхолдерів повинні стати основними пунктами репутаційних програм компанії.

Так, за даними Індексу ESG прозорості сайтів українських компаній за 2020 рік [19], інтегрованість Цілей сталого розвитку у стратегії компанії продемонструвало тільки 17,8% компаній (11 з 56). Як свідчать дані, рівень прозорості українських компаній потроху зростає. Середній рівень розкриття інформації компаній України за показниками ESG становить: соціальні аспекти (права людини, трудові відносини, ланцюг постачання, відповідальне споживання, розвиток громад, лідерство керівництва й компанії) – 26,4%; екологічні аспекти – 36,6%; корпоративне управління – 27,7%.

Нами було проаналізовано веб-сайти компаній та їх звіти за 2021 рік, які за даними Індексу ESG прозорості сайтів українських компаній за 2020 рік [19] мали найвищі показники розкриття ними цілей стійкого розвитку та інструментів для їх досягнення (табл. 1).

Так, українські підприємства реалізують значну кількість ініціатив і проєктів з корпоративної соці-

Таблиця 1

Аналіз цілей та інструментів для їх досягнення найбільшими соціально відповідальними компаніями в Україні, 2021 р.

Назва компанії	Цілі	Інструменти для досягнення цілей
1	2	3
Укрнаф-тогаз	Зменшення викидів парникових газів на 50% до 2030 р. Збільшення використання відновлюваних джерел енергії до 25% до 2030 р. Підвищення рівня гендерної рівності до 30% до 2030 р.	Участь у програмі Глобальної добровільної промислової ініціативи щодо посиленої системи моніторингу, звітності та зниження метанових викидів (Партнерство у боротьбі з викидами метану від нафтогазового сектору). Запуск 100 соціальних проєктів у громадах, де працює компанія.
ДТЕК	Виконання зобов'язання з охорони атмосферного повітря та захисту клімату, інвестування в розвиток відновлюваної енергетики та скорочуючи вуглецевий слід теплової генерації. Слідування принципам циркулярної економіки, зокрема використання промислових відходів. Захист біорізноманіття та сприяння збереженню екосистем. Слідування високим соціальним стандартам. Забезпечення безпечних умови праці та цілісної системи охорони здоров'я співробітників. Слідування кращим практикам корпоративного управління, ризик-менеджменту.	Програма «Зелений ДТЕК», яка спрямована на зменшення викидів парникових газів та збільшення використання відновлюваних джерел енергії. Політика охорони довкілля: збереження та відновлення біорізноманіття (проєкти з безпеки білих лелек на лініях електропередачі, моніторинг впливу вітротурбін на популяцію птахів і кажанів, захист фауни водойм на підприємствах теплової генерації). Циркулярна економіка (програма ефективного повторного використання відходів теплової генерації – великотоннажних відходів, гірської породи та золошлакових матеріалів). Декарбонізація.
АБ «Укргаз-банк»	Скорочення викидів CO ₂ в атмосферу на 100 тис. тон у 2023 р. Скорочення споживання електроенергії на 480 тис. кВт*год до 2024 та скорочення використання паперу у роботі банку на 3,2 тони до 2024 р. Відмова від фінансування вугільної промисловості. Гендерна рівність.	«Зелене» фінансування», скорочення негативного впливу від діяльності банку та оцінка і моніторинг екологічних та соціальних ризиків позичальників. Фінансування альтернативної енергетики (сонячної, гідроенергії, енергії вітру тощо). Фінансування енергозберігаючих технологій та захист довкілля.

Продовження таблиці 1

1	2	3
ПрАТ «Карлсберг Україна»	Нуль вуглецевого сліду. Нуль втрати води. Нуль безвідповідального споживання пива. Нуль нещасних випадків.	Комітет together toward zero для управління стратегією зі стійкого розвитку. Адаптація програмних цілей до реалій українського ринку, визначення коротко- та довгострокових крі. Зниження негативного впливу від діяльності пивоварень; усунення викидів вуглекислого газу за рахунок використання сприятливих для клімату технологій. Повторне використання води для сервісних цілей. Впровадження операційних активностей по управлінню використанням води для запобігання втрат.
ПрАТ «Укргідроенерго»	Підвищення суспільної довіри до діяльності компанії та перспективності розвитку гідроенергетики України. Впровадження принципу екологічної відповідальності та інновацій у виробничі процеси і проекти розвитку. Створення сприятливих умов для підвищення ефективності праці та реалізації потенціалу співробітників компанії. Підвищення рівня корпоративної соціальної відповідальності та рівня прозорості діяльності.	Впровадження технології аерації води в гідроагрегатах ГЕС. Регулярний екологічний моніторинг, здійснення незалежної екологічної інвентаризації. Підвищення енергоефективності на виробництві. Програма «Мое робоче місце», яка передбачає підвищення комфорту працівників
МХП (міжнародна компанія у сфері харчових та агро технологій)	Вуглецева нейтральність до 2030 р. Верифікація викидів парникових газів від МХП, використовуючи належним чином акредитовану незалежну службу третьої сторони Забезпечення відповідності постачальників насіння ріпаку та кукурудзи вимогам стандарту ISCC (Міжнародна сертифікація стійкого розвитку та вуглецю), а також вимогам українського законодавства. Гендерна рівність.	Реалізація програми постійного скорочення утворення відходів. Реалізація програми, яка гарантує, що скидання води не містить шкідливих забруднюючих речовин. Розробка стратегії збереження та збереження біорізноманіття на територіях діяльності МХП. Розробка плану скорочення використання енергії з невідновлюваних джерел шляхом збільшення використання відновлюваної енергії (експлуатується пілотна установка по виготовленню паливних брикетів із зерновідходів, що допомагає постачати паливо із відновлювальних джерел, а також суттєво зменшити навантаження на місцевий полігон відходів).

Джерело: сформовано авторами

альної та екологічної відповідальності, які роблять посильний внесок у реалізацію цілей стійкого розвитку. Серед пріоритетних цілей: Ціль 4 «Якісна освіта», Ціль 8 «Гідна праця та економічне зростання» та Ціль 3 «Міцне здоров'я і благополуччя». Наведений перелік практик та ініціатив компаній свідчить, що переважна їх частина спрямовується на вирішення соціальних проблем громад, в яких працює бізнес, і переважно, це ініціативи локального характеру.

Для оцінки реалізації екологічної складової у звітах зі стійкого розвитку серед українських компаній, специфічні деталі та відсотки складно надати. Однак, згідно з загальними даними, багато керівників українських компаній вже впроваджують заходи сталого розвитку, щоб зменшити свій вплив на навколишнє природне середовище. Це включає заходи, як-от використання екологічно чистих матеріалів, енергоефективних систем, технологій та

обладнання, а також ефективне використання енергоресурсів [20].

Ці дані свідчать про зростання усвідомлення та застосування екологічних ініціатив серед українських компаній. Але, відсутність більш конкретної співставної інформації не дозволяє провести прозорий аналіз екологічної діяльності компаній. Саме прозорість таких звітів має допомагати бізнесу вигравати довіру інвесторів та споживачів.

Висновки. Отже, для підвищення загального рівня прозорості звітності зі стійкого розвитку українських компаній необхідно використовувати наступні інструменти: застосування міжнародних стандартів звітності таких як GRI (Global Reporting Initiative) та SASB (Sustainability Accounting Standards Board) може допомогти стандартизувати звітність та поліпшити її порівнянність; використання цифрових платформ та інструментів для збору даних можуть

поліпшити точність і прозорість звітності; організація тренінгів та семінарів з питань стійкого розвитку та звітності для співробітників; проведення незалежного аудиту звітності може підвищити її достовірність та довіру до неї; ведення відкритого діалогу з акціонерами, споживачами, постачальниками та

громадськістю щодо практик стійкого розвитку. Ці інструменти можуть допомогти українським компаніям підвищити рівень прозорості та довіри до їх звітності зі стійкого розвитку. На державному рівні рекомендується запровадити політику підтримки та заохочення компаній, які готують такі звіти.

Література

1. Why some companies are ahead in the race to net zero. Boston Consulting Group.: веб-сайт. URL: <https://www.bcg.com/publications/2023/why-some-companies-are-ahead-in-the-race-to-net-zero-and-reducing-emissions> (дата звернення 16.11.2023).
2. Consensus ESG Ratings Big Data Technology Creates Corporate and Investment ESG Solutions. Global sustainable investment alliance: веб-сайт. URL: <https://www.gsi-alliance.org/trends-report-2020/1> (дата звернення 19.09.2023).
3. Відповідальний бізнес: як компанії підтримували одна одну та суспільство. Європейська бізнес асоціація: веб-сайт. URL: <https://eba.com.ua/vidprovodalnyj-biznes-yak-kompaniyi-pidtrymuvaly-odna-odnu-ta-suspilstvo/> (дата звернення 5.10.2023).
4. Key global trends in sustainability reporting. KPMG International: веб-сайт. URL: <https://kpmg.com/xx/en/home/insights/2022/09/survey-of-sustainability-reporting-2022/global-trends.html> (дата звернення 9.10.2023).
5. Замула І. В., Кірейцева Г. В. Гармонізація корпоративної звітності з охорони атмосферного повітря. Науковий вісник Ужгородського університету. 2015. № 1 (45). Том 2. С. 291–295.
6. Гусєва О.Ю., Марценюк Н.О. Соціальна відповідальність бізнесу в Україні: поточний стан та перспективи розвитку. «Економіка. Менеджмент. Бізнес». 2018. № 4(26). С. 47–55.
7. Бобко Л., Вовк В., Корпан А. Екологічні аспекти корпоративної соціальної відповідальності. Молодий вчений. 2020. № 4(80). С. 301–305.
8. Ільченко Н. В. Світові тенденції розвитку нефінансової звітності та розкриття інформації зі сталого розвитку. Ефективна економіка. 2015. № 9.
9. Лоханова Н. О. Корпоративна звітність в Україні і світі в контексті євроінтеграції – вимоги інвесторів, проблеми, перспективи. Економіка та держава. 2014. № 10. С. 6–10.
10. Костирко Р. О. Інтегрована модель звітності компаній: передумови, принципи, складові. Економіка України. 2013. № 2(615). С. 18–28.
11. Кузіна Р. В. Корпоративний облік і звітність в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку: монографія. Херсон, 2015. 416 с.
12. Цілі сталого розвитку та Україна. Урядовий портал: URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cili-stalogo-rozvitku-ta-ukrayina> (дата звернення 12.10.2023).
13. Супрун Н. А. Екологічна відповідальність бізнесу як форма реалізації стратегії сталого розвитку. Екологічний внесок для сталого розвитку суспільства: 2020 рік: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. 10–11 грудня 2020 р. Київ; Івано-Франківськ; Дрогобич: Коло, 2020. С. 140–148.
14. Літвак О.А. Еколого-інноваційна діяльність підприємств як складова частина біоекономічного розвитку. Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління. 2020. № 5 (32). С. 28–345.
15. Максим Курбет, Світлана Король. Аналіз екологічних аспектів соціальної відповідальності підприємств торгівлі та їх відображення в звітності. Фінансово-кредитна діяльність: Проблеми теорії та практики. 2023. № 1 (48). С. 206–218.
16. Amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022L2464> (дата звернення 13.10.2023).
17. Пасько О.В. Від директиви з нефінансової звітності до директиви про корпоративну звітність зі сталого розвитку: орієнтири ЄС у сфері корпоративної підзвітності зі сталого розвитку для України. Обліково-фінансова наука і практика: пріоритети розвитку та місія у воєнний час: 2020 рік: матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф., 16 листопада 2022 р. м. Київ. 2022. С. 213–216.
18. Майбутнє, яке на нас чекає. Чому без програм сталого розвитку в бізнесу немає перспектив. NV new voice: веб-сайт. URL: <https://biz.nv.ua/ukr/markets/maybutnye-dlya-biznesu-staliy-rozvitok-shcho-potribno-znati-pro-nogo-vzhe-sogodni-eksperti-50083754.html> (дата звернення 19.10.2023).
19. Corporate Sustainability Insights. MSCI : веб-сайт. URL: <https://csr-ukraine.org/research/indeks-esg-prozorosti-saytiv-ukrainski/> (дата звернення 23.10.2023).
20. У керівників росте занепокоєння щодо екологічних питань – Звіт зі сталого розвитку на основі дослідження серед топ менеджменту компаній за 2022 рік. Deloitte: веб-сайт. URL: <https://www2.deloitte.com/ua/uk/pages/about-deloitte/press-releases/new-deloitte-research-highlights-increasing-business-concern-about-climate-change.html> (дата звернення 25.10.2023).
21. H. Kireitseva, L. Demchyk, O. Paliy, A. Kahukina. Toxic impacts of the war on Ukraine. International Journal of Environmental Studies. 2023. №80 (2). P. 267–276.
22. I. Kotsiuba, O. Herasymchuk, V. Shamrai, V. Lukianova, Y. Anpilova, O. Rybak, I. Lefter. A strategic analysis of the prerequisites for the implementation of waste management at the regional level. Ecological Engineering & Environmental Technology. 2023. 24 (1). P. 55–66.